

Virus Manualis

Asi před půl rokem jsem dostal od kamaráda e-mail. Stálo v něm: Právě jste obdrželi Virus Manualis. Tento virus pracuje na čestné bázi: Nejprve náhodně smažete několik souborů na svém pevném disku a pak rozešlete tento mail všem svým známým.

Samozřejmě že jsem žádné soubory nemazal, ale pozvedlo mi to náladu, i když mi tenhle vtípek kdosi poslal už před několika lety. A tak jsem ten dopis opravdu poslal několika dalším známým.

Zopakujme si poslední větu: A tak jsem ten dopis opravdu poslal několika dalším známým. A nepochybuji, že větší část z nich ten dopis také poslala dál - ostatně od většiny z nich mi vzápětí přišel zpět, neboť se nenamáhali odstranit mne z jednou provždy připraveného seznamů příjemců podobných ptákovin. Výsledkem je, že se Virus Manualis opravdu šíří elektronickou poštou z počítače do počítače - je to opravdu virus. Protože virus je vše, co se dokáže postarat o své šíření, ať už zlomyslným kódem nebo tím, že to někoho přiměje, aby to udělal za něj. Ostatně biologické viry se také nešíří samy, ale tak, že k tomu donutí hostitelskou buňku.

V současné době obíhá jiný zajímavý dopis. Obvykle má předmět Přečti a chceš-li, podepiš nebo MADD a obsahuje básničku ve volných verších nadepsanou Šla jsem na party, mami. Autor to nepodepsal, ale zjevně jde o překlad z angličtiny a celá věc přišla z USA. Příběh té básně je prostý: dívka vzpomíná, jak šla na party a jaké rady - především ohledně pití alkoholu - jí matka dala. Postupně vychází najevo, že dívka nepila (a byla na sebe za to hrdá, přesně jak to matka předpovídala), ale že někdo, kdo pil a řídil auto, zavinil nehodu a ona teď leží na křížovatce a umírá.

Není to dlouhé, necelých 50 veršů, ale na první přečtení to opravdu zapůsobí.

Pod básničkou se ještě dočteme, že sdružení M.A.D.D. (Mothers Against Drunk Drivers, tedy Matky proti opilým řidičům) doufá, že tato petice získá 5000 podpisů, a najdeme tam adresu, kam petici poslat, až toho dosáhne. Na konci je upozornění, že pokud jste neudělali nic jiného, než že jste tento mail vymazali, je vaše samolibost neskutečná, a několik dalších invektiv v podobném duchu.

Přiznám se, že když jsem to dostal poprvé a podruhé, prostě jsem to ignoroval; potřetí jsem si to přečetl pozorně a začal jsem se divit. Je to prý petice, ale proti čemu a za co? K čemu přispějí, když to podepíšu? Mám tak jen deklarovat svůj postoj? Jak je možné, že smysl té petice nejenže není deklarován hned v úvodu, ale není ani v závěru? Jediné, o čem může jít, je změna nějakého zákona, ale představa, že by se na základě mého podpisu, tedy podpisu občana České republiky, měnil zákon v USA, mi připadá naprosto absurdní.

Navíc lze tuto "petici" použít jako krásný příklad manipulace s lidmi prostřednictvím citů. Všimněme si několika velice účinných triků:

- Oběť je velice mladá dívka, a navíc dívka, která se zachovala vzorně - byla v pokušení a odolala. Viník je pochopitelně blíže neurčený "on".
- Dívka uvažuje, že někdo měl viníkovi včas říci, že to, co dělá, není správné.
- Organizace, která tuto petici šíří, si říká "matky".
- A pokud by to snad nezabralo, je tu ještě obvinění ze samolibosti.

Aby bylo jasno, nehodlám propagovat řízení pod vlivem alkoholu, přestože v mnoha západoevropských zemích je jistá hladina alkoholu v krvi tolerována. Jde mi o to, že tenhle dopis obsahuje skvělé ukázky řady triků, s nimiž se - v méně nápadné, ale o to rafinovanější podobě - setkáváme v různých "kampaních", k nimž se média propůjčují.

Celá věc má ještě jeden docela zajímavý aspekt. Někdy v roce 1992 jsem v časopise Scientific American, což je americká obdoba našeho Vesmíru, jaký byl ve svých lepších letech, četl zajímavou úvahu na téma Amerika a alkohol. Autor ukazoval, že zatímco Evropa už dávno svůj postoj k alkoholu našla a v podstatě ho dlouhodobě nemění, v Americe se tento postoj střídá od absolutní tolerance (včetně řízení pod vlivem alkoholu) až po absolutní prohibici, a to v cyklech trvajících přibližně 70 let. Vyslovoval domněnku, že jeden takový cyklus tolerance právě končí, a jako důkaz nabízel jakousi petici jakýchsi matek - myslím, že tehdy šlo opravdu o MADD. Vnucuje se tedy otázka, kdy byla tato věc vlastně napsána.

Tato věc ...ona to vlastně totiž vůbec není petice, neboť prostým "pošli to dál" se elektronická petice organizovat nedá - text zde existuje v mnoha kopiích, na nichž se některá jména podepsaných opakují, a to nemluvím o tom, že prostý sloupec nějakých jmen, často jen křestních, neznamená vůbec nic.

Jediný smysl, který tato básnička má, je, že se šíří po internetu.

Je to virus.

